

Sygn. akt VU 1105/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant p.o. stażysty Renata Kabzińska

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania M. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 lipca 2013 r. sygn.(...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1105/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. B. (1) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, iż wnioskodawca stał się częściowo niezdolny do pracy okresowo do 31 maja 2015 roku, jednakże stwierdzona niezdolność powstała 25 stycznia 2010 roku, a zatem w innym okresie niż określony w art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 58 ust 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 z późniejszymi zmianami).

Od powyższej decyzji M. B. (1) wniósł odwołanie w dniu 7 sierpnia 2013 roku. Wnioskodawca wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz przyznanie mu prawa do renty. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca podał, iż nie zgadza się z decyzją ponieważ jest dyskryminująca i bardzo krzywdząca. Wnioskodawca wskazał, iż jego stan zdrowia się pogarsza i przechodził kolejne załamania psychiczne.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. B. (2) urodził się w dniu (...). Z zawodu jest technikiem mechanikiem.

W okresie aktywności zawodowej wnioskodawca był zatrudniony w następujących okresach:

- od 01.09.1975 roku do 30.06.1978 roku;

- od 19.09.1978 roku do 31.05.1985 roku;

- od 01.09.1985 roku do 31.05.1986 roku;
- od 06.05.1986 roku do 31.08.1986 roku;
- od 01.10.1986 roku do 03.12.1989 roku;
- od 04.12.1989 roku do 30.11.1992 roku;
- od 01.12.1992 roku do 31.03.1994 roku;
- od 09.12.1992 roku do 12.12.1992 roku;
- od 01.02.1993 roku do 05.02.1993 roku;
- od 09.02.1993 roku do 09.02.1993 roku;
- od 15.02.1993 roku do 19.02.1993 roku;
- od 05.03.1993 roku do 10.03.1993 roku;
- od 20.09.1993 roku do 01.10.1993 roku;
- od 29.11.1993 roku do 10.12.1993 roku;
- od 01.04.1994 roku do 31.05.1994 roku;
- od 01.06.1994 roku do 31.05.1995 roku;
- od 01.01.1997 roku do 31.08.1997 roku;
- od 01.10.1997 roku do 31.12.1997 roku;
- od 01.03.1998 roku do 20.04.2003 roku.

W okresie od 1 czerwca 1994 roku do 31 maja 1995 roku wnioskodawca pobierał świadczenia z PUP, natomiast w okresach - od 1 stycznia 1997 roku do 31 sierpnia 1997 roku; - od 1 października 1997 roku do 31 grudnia 1997 roku; - od 1 marca 1998 roku do 20 kwietnia 2003 roku pobierał świadczenie z MOPS.

Ogólny staż pracy wnioskodawcy wynosi 25 lat i 1 dzień; w tym 21 lat, 8 miesięcy i 18 dni okresów składkowych i 3 lata, 3 miesiące i 13 dni okresów nieskładkowych.

Wnioskodawca był ubezpieczony do dnia 31 maja 1995 roku, a następnie od dnia 1 stycznia 1997 roku do 20 kwietnia 2003 roku.

(okoliczności bezsporne; dowód: kwestionariusz k. 3 akt ZUS; karta przebiegu zatrudnienia k. 13 akt ZUS)

W dniu 12 marca 2013 roku wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności.

(dowód: wniosek – k. 1-3 akt ZUS)

Orzeczeniem z dnia 13 maja 2013 roku lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że M. B. (1) jest częściowo niezdolny do pracy do 31 maja 2015 roku, a częściowa niezdolność do pracy powstała w dniu 25 stycznia 2010 roku.

(dowód: orzeczenie z 13.05.2013 roku wraz z dokumentacją medyczną w aktach rentowych – k. 6 akt ZUS)

W dniu 13 maja 2013 roku M. B. (1) wniósł sprzeciw do komisji lekarskiej.

Orzeczeniem z dnia 2 lipca 2013 roku komisja lekarska ZUS – po rozpoznaniu sprzeciwu wnioskodawcy - wydała orzeczenie zgodne z opinią lekarza orzecznika ZUS.

(dowód: orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 2.07.2013 roku z dokumentacją medyczną w aktach organu rentowego – k. 11 akt ZUS)

Aktualnie u wnioskodawcy występują następujące schorzenia neurologiczne:

- zmiany zwyrodnieniowo – dyskopatyczne kręgosłupa szyjnego;
- przewlekły objawowy zespół bólowy o charakterze rwy szyjno – barkowej prawostronnej w wywiadzie obecnie bez objawów korzeniowych;
- zaburzenia depresyjne.

Z punktu widzenia neurologa wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy zarobkowej zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Częściowa niezdolność do pracy nie jest powodowana schorzeniami neurologicznymi lecz psychiatrycznymi. Zaostrzenia objawów bólowych mogą być, leczone w ramach okresowych zasiłków chorobowych.

(dowód: opinia biegłego neurologa A. P. k. 21-23)

Wnioskodawca M. B. (1) choruje na zaburzenia depresyjne nawracające oraz wykazujące cechy zaburzonej osobowości.

Nasilenie zaburzeń depresyjnych uzasadniających zaliczenie go do częściowej niezdolności do pracy miało miejsce w styczniu 2010 roku.

Wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy od 25 stycznia 2010 roku (dzień ponownego zgłoszenia się do leczenia psychiatrycznego) do 31 maja 2015 roku.

Do poradni zdrowia psychicznego wnioskodawca zgłosił się po raz pierwszy w lutym 2002 roku i korzystał z leczenia do września 2002 roku. Następnie ponownie zgłosił się w styczniu 2010 roku w związku z chorobą syna, a następnie we wrześniu 2011 roku po śmierci syna (wznowienie leczenia).

Brak jest dowodów na istnienie nasilonych zaburzeń depresyjnych w okresie między 2002 rokiem a 2010 rokiem. Najwyżej łagodne nie wymagające leczenia psychiatrycznego. Biegły J. B. stwierdził brak dowodów medycznych na potwierdzenie, że miała miejsce całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy od kwietnia 2008 roku (wnioskodawca nie leczył się psychiatrycznie, brak dokumentacji medycznej. Można zakładać w tym czasie najwyżej łagodne zaburzenia depresyjne, możliwe krótkotrwałe zaburzenia adaptacyjne wynikające z problemów osobowościowych).

Brak dowodów medycznych na potwierdzenie, że częściowa niezdolność do pracy powstała do 30 listopada 1996 roku lub w okresie od stycznia 1997 roku do 19 października 2004 roku. Wprawdzie w 2002 roku miał miejsce epizod depresyjny, ale brak dowodów na jego długotrwałość (pojedynczy wpis z treścią nie wskazującą na znaczne zaburzenia bez cech organicznego uszkodzenia (...)).

Analiza życiorysu badanego, przeprowadzone badanie, historia choroby wskazuje na obecność zaburzeń depresyjnych obecnie w stopniu lekkim. Nasilenie w 2010 roku wg dokumentacji było umiarkowane, co stało się podstawą orzeczenia ZUS.

Problemy związane z kręgosłupem, problemy związane z opieką nad dziećmi, śmierć syna oraz predyspozycje osobowościowe stanowią podłoże epizodycznych zaburzeń dezadaptacyjnych. Obecnie biegły nie stwierdził tych zaburzeń. Nie stanowią one podstawy do orzekania długotrwałej niezdolności do pracy.

(dowód: opinia biegłego psychiatry J. B. k. 21-29; opinia biegłych psychiatry A. R. i psychologa J. Ś. k. 41-42)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwolanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 z późniejszymi zmianami) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b), pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a), pkt 10 lit. a), pkt 11-12, 13 lit. a), pkt 14 lit. a) i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a), pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z przepisem art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Częściowa niezdolność do pracy polega zaś na utracie w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Wyjaśnienie treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego) (tak. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 roku, I UK 103/06 OSNP 2007/17-18/261). Dopiero zatem zmiana zawodu w ramach posiadanych kwalifikacji i brak rokowań odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu dają podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (por. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 13 października 2009 roku, II UK 106/09, LEX nr 558589, z dnia 8 maja 2008 roku, I UK 356/07, OSNP 2009/17-18/238, z dnia 11 stycznia 2007 roku, II UK 156/06, OSNP 2008/3-4/45 i z dnia 25 listopada 1998 roku, II UKN 326/98, OSNAP 2000/1/36).

Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1) .

Dla ustalenia, czy wnioskodawca jest niezdolny do pracy w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd z urzędu dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego sądowego z zakresu neurologii A. P. oraz psychiatrów J. B. i A. R. oraz psychologa J. Ś., w ramach których mieszczą się rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia.

Z jednoznacznej i spójnej w swej treści, podzielonej przez Sąd opinii biegłego neurologa, sporządzonej po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz po przeprowadzeniu osobistego badania wnioskodawcy wynika, że z punktu widzenia neurologa wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy zarobkowej zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami.

Opinia była jasna i pełna. Nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Została oparta na zgromadzonym materiale dowodowym. Sąd podzielił jej wnioski, które stały się podstawą ustaleń faktycznych.

Ustalając zdolność wnioskodawcy do pracy w zakresie zdrowia psychicznego Sąd oparł się na opiniach biegłych psychiatrów J. B. i A. R. oraz psychologa J. Ś.. W ocenie Sądu opinie są fachowe, rzetelne i precyzyjne w odniesieniu do ich wniosków końcowych. Biegli wyczerpująco i szczegółowo uzasadnili rozpoznanie lekarskie w odniesieniu do stanu zdrowia psychicznego wnioskodawcy. Opinie były oparte o wszechstronnie dokonaną analizę dokumentacji medycznej oraz po dokonaniu jednorazowego badania wnioskodawcy, w tym w oparciu o wywiad dotyczący sytuacji rodzinnej wnioskodawcy, prowadzące do ustalenia podstaw nawracających u wnioskodawcy zaburzeń depresyjnych oraz do określenia poziomu tych zaburzeń. Z opinii, jak również z treści wyjaśnień wnioskodawcy wynikało jednoznacznie, iż poziom zaburzeń depresyjnych nawracających był najwyższy jako umiarkowany. Nasilenie tych zaburzeń pozostawało w ścisłym związku z ciężką chorobą i śmiercią syna wnioskodawcy, które miały miejsce w 2010 roku. Podstawę orzeczenia częściowej niezdolności do pracy wnioskodawcy należało zatem, jak słusznie wskazali biegli, wiązać z traumatycznymi przeżyciami wnioskodawcy w 2010 roku. Sytuacja ta stanowiła podłoże epizodycznych zaburzeń dezaptacyjnych, których nasilenie nastąpiło właśnie w 2010 roku, co stało się podstawą orzeczenia częściowej niezdolności do pracy wnioskodawcy od stycznia 2010 roku, a co należało wiązać z wizytą wnioskodawcy u psychiatry.

Biegli jednocześnie podkreślili, iż brak jest jakichkolwiek dowodów na stwierdzenie takiej niezdolności u wnioskodawcy przed styczniem 2010 roku. Sąd podzielił opinie biegłych również w tym zakresie, gdyż opierały się one o dokumentację medyczną i badanie wnioskodawcy. Materiał dowodowy nie dawał zatem podstaw do innych wniosków opinii. Podstawą do orzeczenia niezdolności do pracy wnioskodawcy nie mogło być również leczenie psychiatryczne w 2002 roku. Było ono krótkotrwałe, po leczeniu nastąpiła przerwa w leczeniu na okres około 8 lat, był to epizod depresyjny, bez cech organicznego uszkodzenia (...). Z dokumentacji nie wynikało również, że nasilenie depresji w 2002 roku miało cechy nasilenia znaczącego, który skutkowałby niezdolnością do pracy. Brak było również dowodów na istnienie nasilenia zaburzeń depresyjnych w okresie 2002-2010. Jak wskazali biegli były one łagodne i nie wymagały leczenia.

Opinie pokrywają się co do stwierdzonych u ubezpieczonego schorzeń, stopnia niezdolności do pracy, daty powstania niezdolności, a także czasokresu jej trwania ze stanowiskiem lekarza orzecznika ZUS oraz komisji lekarskiej ZUS. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek podstaw, aby podważać prawidłowość ustaleń przez biegłych co do daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawcy. Tym bardziej, że wnioskodawca faktycznie nie zgłosił żadnych umotywowanych zastrzeżeń do opinii biegłych.

Nie może budzić wątpliwości w świetle orzecznictwa sądów apelacyjnych i Sądu

Najwyższego, iż niezdolność do pracy jest kategorią prawną. Zatem kwalifikacja danego stanu faktycznego ustalonego na podstawie opinii biegłych w zakresie wymagającym wiedzy medycznej należy do sądu, a nie do biegłych. Jednocześnie dla oceny i stopnia zaawansowania chorób, ich wpływu na stan czynnościowy organizmu uprawnione są osoby posiadające fachową wiedzę medyczną, a zatem okoliczności tych można dowodzić tylko przez dowód z opinii biegłych. Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a ponadto powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - ważąc ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Należy przy tym z całą mocą podkreślić, iż sąd nie może - wbrew opinii biegłego (biegłych) - opierać ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu. (tak por. m.in. Sąd Apelacyjny w Białymstoku z dnia 14.05.2014 roku, III AUa 1810/13, LEX; Sąd Apelacyjny w Łodzi z dnia 14.05.2014 roku, III AUa 1405/13, LEX; Sąd Apelacyjny Szczecinie z dnia 04.06.2014 roku, III AUa 1141/13, LEX; Sąd Apelacyjny w Szczecinie z dnia 14.05.2014 roku, III AUa 358/13, LEX).

Mając na uwadze powyższe Sąd w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego podzielił opinie biegłych, iż stwierdzone u wnioskodawcy zaburzenia depresyjne nawracające powodują jego **częściową okresową (do 31 maja 2015 roku) niezdolność do pracy** zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Niezdolność ta datuje się **od 25 stycznia 2010 roku**.

W przypadku stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy prawo do renty uzależnione jest w dalszej kolejności od:

- powstania niezdolności w enumeratywnie wymienionych okresach składkowych wymienionych w art. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS lub nieskładkowych wskazanych w art. 7 ustawy lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (art. 57 ustęp 1 pkt 3 ww. ustawy). Spełnienie tego ostatniego warunku, tj. powstanie niezdolności do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania okresów ubezpieczenia nie jest wymagane jedynie wobec mężczyzn całkowicie niezdolnych do pracy, którzy udowodnili co najmniej 25 – letni okres składkowy i nieskładkowy;

- udokumentowania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, który zgodnie z art. 58 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy w przypadku ubezpieczonego wynosi 5 lat. Przy czym ten wymagany okres musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2 ww. ustawy). Warunku tego od dnia 23 września 2011 roku nie wymaga się od ubezpieczonego mężczyzny, który legitymuje się okresem składkowym wynoszącym 30 lat i jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 58 ust. 4 ww. ustawy).

W przypadku wnioskodawcy oznaczało, że częściowa niezdolność do pracy musiałaby powstać w okresie do 30 listopada 1996 roku lub w okresie od 1 stycznia 1997 roku do 19 października 2004 roku (tj. okres ubezpieczenia lub 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia).

W sprawie stwierdzona częściowa niezdolność do pracy ubezpieczonego jako powstała w dniu 25 stycznia 2010 roku nie mieści się w ww. okresie.

Wnioskodawca nie spełnił zatem przesłanki z art. 57 ustęp 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ostatnią przesłanką, od spełnienia której zależy prawo do renty jest wykazanie wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Okres ten, jak wyżej wskazano, musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Biorąc pod uwagę, że częściowa niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała w dniu 25 stycznia 2010 roku, wymagany 5-letni okres składkowy i nieskładkowy winien on wykazać od 25 stycznia 2000 roku do 25 stycznia 2010 roku lub w ciągu 10 lat przed złożeniem wniosku rentę czyli od 12 marca 2003 roku do 12 marca 2013 roku. Tymczasem w żadnym z w/w okresów wnioskodawca nie ma wymaganych 5 lat okresów ubezpieczenia. Oznacza, to że nie spełnił on przesłanki legitymowania się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym z art. 57 ustęp 1 pkt 2 ustawy w zw. z art. 58 ustęp 1 pkt 5 w zw. z art. 58 ust. 2 ustawy.

Wnioskodawca wymagany 5-letni okres ubezpieczenia w ciągu dziesięciolecia spełnił w okresie od 20 kwietnia 1998 roku do 19 kwietnia 2008 roku. A zatem aby przysługiwało mu prawo do renty musiałby stać się osobą częściowo niezdolną do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, tj. do 30 listopada 1996 roku lub w okresie od 1 stycznia 1997 roku do 19 października 2004 roku (tj. okres ubezpieczenia lub 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia). Tymczasem wnioskodawca, jak wynika z opinii biegłych, stał się częściowo niezdolny do pracy dopiero od dnia 25 stycznia 2010 roku, a zatem po upływie 18 miesięcy od ustania okresu ubezpieczenia, w którym w ciągu ostatniego dziesięciolecia wykazał 5-letni okres ubezpieczenia, nie spełnił zatem warunku z art. 57 ust.3 ustawy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.